

УДК 658.14

О. Ю. Ємельянов,

д. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій,

Національний університет "Львівська політехніка"

ORCID ID: 0000-0002-1743-1646

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.21.3

ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

O. Yemelyanov,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor

of the Department of Business Economics and Investment, Lviv Polytechnic National University

DIAGNOSING THE LEVEL OF FINANCIAL STABILITY OF AGRO-INDUSTRIAL ENTERPRISES

Мета цього дослідження полягала у розробленні методологічних засад діагностування рівня фінансової стійкості підприємств та використанні цих засад на прикладі підприємств агропромислового комплексу України. Показано, що діагностування рівня фінансової стійкості підприємств повинно передбачати попереднє встановлення для кожного з них мінімально припустимих значень індикаторів, які характеризують цю стійкість. Якщо значення індикаторів фінансової стійкості певного підприємства є недостатньо високими, слід розробити заходи з підвищення рівня цієї стійкості. У статті встановлено послідовність здійснення таких заходів у порядку зростання складності їх проведення. Показано, що результат діагностування фінансової стійкості підприємства залежатиме від виду заходів, які необхідно реалізувати на ньому задля нормалізації рівня цієї стійкості. Апробовано розроблені методологічні засади діагностики наявного рівня фінансової стійкості суб'єктів господарювання на прикладі агропромислових підприємств України. Це дало змогу для багатьох з цих підприємств визначити резерви покращення їх фінансового стану.

Ensuring the long-term growth of financial and economic results of enterprises requires that they comply with a number of conditions, among which the appropriate level of financial stability of economic entities is of great importance. This level is formed under the influence of many factors, both internal and external environments of enterprises, so achieving and maintaining its great importance requires the functioning of enterprises' effective mechanism of financial management. Such a mechanism should involve the development and implementation of a set of organizational, economic, technical and other measures aimed at ensuring the ability of enterprises to timely and fully meet their short-term and long-term obligations to creditors. However, the development of this mechanism should be based on the results of a preliminary diagnosis of the level of financial stability of enterprises. The need for such a diagnosis is especially acute concerning the enterprises of the agro-industrial complex of the economy, which due to the industry characteristics are characterized by an increased degree of financial risk. Given the above, the purpose of this study is to develop methodological principles for diagnosing the level of financial stability of enterprises and the use of these principles on the example of enterprises of the agro-industrial complex of Ukraine. It is shown that diagnosing the level of financial stability of enterprises should involve a preliminary establishment of the minimum allowable values of indicators characterizing this stability. If the values of the indicators of financial stability of a particular enterprise are not high enough, some measures should be developed to increase the level of this stability. The article establishes the sequence of such measures in the ascending order of complexity. It is shown that the result of diagnosing the financial stability of the enterprise will depend on the measures that need to be implemented to normalize the level of this stability. The methodological principles of diagnostics of the existing level of financial stability of business entities on the example of agro-industrial enterprises of Ukraine are tested. This made it possible for many of these companies to identify reserves for improving their financial condition.

Ключові слова: підприємство, фінансова стійкість, діагностування, агропромисловий комплекс, позичковий капітал, нормалізація.

Key words: enterprise, financial stability, diagnosing, agro-industrial complex, loan capital, normalization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Забезпечення довготривалого зростання фінансово-економічних результатів діяльності підприємств вимагає від них дотриман-

ня низки умов, серед яких важливе значення має належний рівень фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Цей рівень формується під впливом багатьох чинників як

внутрішнього, так і зовнішнього середовищ підприємств, тому досягнення та підтримання його високого значення потребують функціонування на підприємствах дієвого механізму фінансового менеджменту. Такий механізм повинен передбачати розроблення та реалізацію комплексу організаційних, економічних, технічних та інших заходів, спрямованих на забезпечення здатності підприємств своєчасно та у повному обсязі виконувати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання перед кредиторами. Проте розроблення цього механізму повинно базуватися на результатах попередньо проведеного діагностування рівня фінансової стійкості підприємств. Особливо гостро необхідність такого діагностування постає стосовно підприємств агропромислового комплексу економіки, для яких у зв'язку із галузевими особливостями є притаманним підвищений ступінь фінансового ризику.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Закономірності формування та особливості оцінювання рівня фінансової стійкості підприємств розглядалися у наукових працях багатьох вчених. Зокрема ці питання докладно досліджували такі науковці: Г.І. Башнянин [1], І.А. Бержанір [2], Н.М. Гапак [3], Т.П. Гудзь [4], С.М. Жукевич [5], Є.Є. Іонін [6], Ю.С. Копчак [7], О.П. Павленко [8], О.М. Проволоцька [9], Г.Т. П'ятницька [10], В.В. Чепка [11], О.Г. Янковий [12] та ін. Серед іншого, дослідниками було визначено сутність фінансової стійкості суб'єктів господарювання, встановлено основні чинники, які впливають на її величину, розроблено показники та методи оцінювання та діагностування фінансової стійкості підприємств, а також запропоновано науково обгрунтовані напрями підвищення її рівня. Водночас процес розроблення методологічних засад діагностування фінансової стійкості підприємств на даний час не є завершеним. Зокрема потребує подальшого дослідження питання якісної градації підприємств за рівнем їх фінансової стійкості у взаємозв'язку із тими заходами, що є необхідними для його підвищення.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розроблення методологічних засад діагностування рівня фінансової стійкості підприємств та використання цих засад на прикладі підприємств агропромислового комплексу України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Діагностування фінансової стійкості підприємства можливо трактувати як процес його віднесення до певного класу підприємств залежно від значень показника (показників), що характеризує рівень цієї стійкості. При цьому таке віднесення повинно одночасно передбачати визначення причин, які обумовлюють наявний рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання, та встановлення напрямів та заходів стосовно покращення цієї стійкості, якщо її рівень не є достатньо високим.

Отже, для виконання процедури діагностування фінансової стійкості підприємства, насамперед, потрібно виконати такі дії:

1) обрати показник або групу показників, за допомогою яких можливо достатньо повно охарактеризувати наявний рівень фінансової стійкості досліджуваного суб'єкта господарювання;

2) визначити мінімально припустиму величину цього показника (показників), за якої рівень фінансової стійкості підприємства слід вважати добрим (високим);

3) для значень обраного показника (показників) фінансової стійкості підприємств, що є меншими за мінімально припустимий його рівень, побудувати певну шкалу, розбивши ці значення на інтервали. Залежно від того, у який інтервал потраплятиме значення показника (показників) фінансової стійкості підприємств, її рівень буде мати відповідну якісну характеристику. Наприклад, може застосовуватися така якісна градація цього рівня: "помірний", "недостатній", "низький", "дуже низький", "кризовий";

4) у разі, якщо рівень фінансової стійкості підприємства не виявився високим, з'ясувати причини цього явища та розробити заходи щодо його подолання. При цьому градацію рівня фінансової стійкості суб'єктів господарювання можливо здійснити, прив'язавши її безпосередньо до відповідних видів заходів з підвищення цього рівня, тобто без проведення попереднього розбиття значень його показника (показників) на інтервали.

Стосовно обрання показника або групи показників, за допомогою яких можливо достатньо повно описати наявний рівень фінансової стійкості підприємства, то, передусім, слід зазначити ту обставину, що на цей рівень впливає значна кількість чинників зовнішнього та внутрішнього відносно підприємства походження. Вплив зовнішніх чинників, зокрема попиту на продукцію підприємства [13] та середньої величини позичкового відсотка

[14], може бути при цьому досить значним. Проте головними внутрішніми чинниками, які справляють вплив на фінансову стійкість суб'єкта господарювання, є величина та структура його активів і пасивів. Ці чинники у принципі піддаються управлінню з боку підприємства. Відповідно показники фінансової стійкості суб'єкта господарювання повинні ці чинники характеризувати. Також слід відзначити необхідність розгляду фінансової стійкості у короткостроковому та у довгостроковому періодах.

З урахуванням викладеного вище, видається доцільним виділити такі два діагностичні індикатори фінансової стійкості підприємств, а саме: загальний коефіцієнт покриття, що обчислюється як відношення величини оборотного капіталу до поточних зобов'язань підприємства, та коефіцієнт автономії, який являє собою частку позичкового капіталу у загальному капіталі підприємства на певну дату.

Стосовно мінімально припустимих значень кожного з цих показників, то вони повинні визначатися для кожного підприємства окремо шляхом виконання таких дій: 1) оцінювання можливої величини зниження потоків надходжень на підприємство (як правило, виконується помірно песимістична оцінка цієї величини); 2) визначення такого значення загального коефіцієнта покриття на поточну дату, щоб підприємство у короткостроковому періоді за умови зниження потоків надходжень тим не менш могло би виконувати свої зобов'язання перед кредитором і при цьому здійснювати свою господарську діяльність у повному обсязі; 3) визначення такого значення коефіцієнта автономії на поточну дату, щоб підприємство у довгостроковому періоді за умови зниження потоків надходжень тим не менш могло виконувати свої зобов'язання перед кредитором і при цьому здійснювати свою господарську діяльність у повному обсязі.

У подальшому будемо припускати, що активи підприємства складаються з двох частин — необоротних та оборотних активів, а загальний капітал підприємства включатиме його власний капітал, довгострокові зобов'язання та поточні зобов'язання. Тоді для забезпечення високого рівня фінансової стійкості підприємства повинні виконуватися такі умови:

$$A_o \geq \kappa_1 \cdot K_n \quad (1);$$

$$K_e \geq \kappa_2 \cdot (K_e + K_d + K_n) \quad (2);$$

$$A_n + A_o = K_e + K_d + K_n \quad (3),$$

де A_o — величина оборотних активів підприємства на певну дату, грн;

κ_1 — мінімально припустимий для підприємства рівень загального коефіцієнта покриття, разів;

K_n — величина поточних зобов'язань підприємства на певну дату, грн;

K_e — величина власного капіталу підприємства на певну дату, грн;

κ_2 — мінімально припустимий для підприємства рівень коефіцієнта автономії, частки одиначі;

K_d — величина довгострокових зобов'язань підприємства на певну дату, грн;

A_n — величина необоротних активів підприємства на певну дату, грн.

При цьому необхідним є додержання додаткової умови щодо невід'ємності вартісних показників, які містяться у виразах (1) — (3).

Отже, у разі, якщо для певного підприємства перелічені вище умови високого рівня фінансової стійкості не виконуються, необхідним є пошук шляхів доведення величини відповідних складників активів та пасивів досліджуваного суб'єкта господарювання до такого їх значення, за якого умови (1) — (3), а також умова невід'ємності виконуватимуться. При цьому слід враховувати те, що різні засоби вирішення цього завдання характеризуються різною складністю їх практичної реалізації. Також більш складні засоби можуть справляти певний негативний вплив на величину прибутку, що залишатиметься у розпорядженні власників підприємства, а це своєю чергою може опосередкованого впливати і на рівень фінансової стійкості підприємства.

Крім того, необхідно відзначити той факт, що різні види активів та капіталу підприємств характеризуються різним рівнем їх керованості, тобто відрізняються можливістю змінювати їх величину із дотриманням при цьому умови здійснення підприємством своєї господарської діяльності у повному обсязі. Так, зокрема, оборотні активи підприємства, як правило, характеризуються більшою керованістю, ніж необоротні. При цьому різний рівень керованості мають як складники оборотних активів, так і складові сукупного капіталу суб'єкта господарювання (табл. 1).

Стосовно реалізації заходів із підвищення фінансової стійкості підприємств, то ці заходи у порядку зростання складності їх проведення можна розташувати таким чином: продаж зайвого майна підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу; пришивлення обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу; заміщення короткострокових позик

Таблиця 1. Групування активів та пасивів підприємства за їх керованістю та можливі заходи щодо управління ними

Групування активів та пасивів за ступенем їх керованості	Назви активів та пасивів підприємства, що включаються у певну групу	Можливі заходи з управління активами та пасивами з метою підвищення фінансової стійкості підприємства
1. Активи та пасиви підприємства з низьким рівнем керованості	1.1. Основні засоби й інші необоротні активи	Продаж зайвих основних засобів та інших необоротних активів
	1.2. Власний капітал	Збільшення зареєстрованого та інших видів власного капіталу
2. Активи та пасиви підприємства з середнім рівнем керованості	2.1. Виробничі запаси	Скорочення інтервалу між поставками із одночасним зменшенням середніх обсягів запасів
	2.2. Товари, незавершене виробництво	Скорочення тривалості циклу виробництва; зниження собівартості продукції
	2.3. Кредити банків	Пришвидження повернення кредитів
3. Активи та пасиви підприємства з високим рівнем керованості	3.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи й послуги	Забезпечення пришвидшення оплати за реалізовану продукцію (можливо завдяки певним ціновим знижкам)
	3.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом й інші її види	Покращення фінансової роботи на підприємстві
	3.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	Доведення грошових коштів до обґрунтованого їх обсягу, за якого забезпечується неперервна робота підприємства
	3.4. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Забезпечення пришвидшення оплати підприємством вартості придбаних товарів, робіт, послуг (можливо з одночасним набуттям цінових знижок)
	3.5. Поточні зобов'язання за розрахунками	Покращення фінансової роботи на підприємстві

Джерело: розроблено автором.

довгостроковими; заміщення позичкового капіталу підприємства його власним капіталом.

Важливо відмітити той факт, що у тій самій послідовності може відбуватися і процес розроблення заходів з підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. При цьому у кінцевому рахунку слід дійти до таких значень величини складників активів та пасивів підприємства, за яких виконуватимуться умови (1) — (3), а також умова невід'ємності.

Розглянемо, для прикладу, випадок, коли фінансова стійкість підприємства не є високою,

воно не має зайвих активів і розглядається можливість пришвидшення обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу. Тоді потрібне зниження величини оборотних активів суб'єкта господарювання задля забезпечення належного рівня його фінансової стійкості буде визначатися за допомогою таких виразів:

$$A_o - \Delta A_o \geq \kappa_1 \cdot (K_n - \Delta A_o) \quad (4);$$

$$K_e \geq \kappa_2 \cdot (K_e + K_d + K_n - \Delta A_o) \quad (5);$$

$$A_o > \Delta A_o \quad (6);$$

Таблиця 2. Якісна градація рівня фінансової стійкості підприємств

Рівень фінансової стійкості підприємств	Засоби, якими у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення рівня фінансової стійкості підприємств
Високий	Реалізація засобів не потрібна
Помірний	Продаж зайвого майна підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу
Недостатній	Пришвидження обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу
Низький	Заміщення короткострокових позик підприємства довгостроковими
Дуже низький	Заміщення позичкового капіталу підприємства його власним капіталом.
Кризовий	Жоден засіб не забезпечує досягнення високого рівня фінансової стійкості підприємства

Джерело: розроблено автором.

Таблиця 3. Кількість досліджуваних підприємств агропромислового комплексу, розподілена за мінімально припустимими значеннями загального коефіцієнта покриття заборгованості

Групи підприємств	Сільсько-господарські підприємства	Переробні підприємства	Агропромислові підприємства
З мінімально припустимими значеннями загального коефіцієнта покриття до 1,5	2	2	4
З мінімально припустимими значеннями загального коефіцієнта покриття від 1,5 до 2	4	9	5
З мінімально припустимими значеннями загального коефіцієнта покриття більшими 2	8	7	1

Джерело: розраховано автором.

де AA_0 — потрібне зниження величини оборотних активів суб'єкта господарювання задля забезпечення належного рівня його фінансової стійкості, грн.

Тоді для того щоб пришвидшення обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу було достатнім засобом для забезпечення високого рівня фінансової стійкості підприємства, повинні виконуватися такі дві умови:

- 1) існуватиме така величина AA_0 , для якої нерівності (4) — (6) виконуються;
- 2) підприємство може забезпечити скорочення обсягів своїх оборотних активів на величину AA_0 завдяки пришвидшенню їх оборотності.

Таблиця 4. Кількість досліджуваних підприємств агропромислового комплексу, розподілена за мінімально припустимими значеннями коефіцієнта автономії

Групи підприємств	Сільсько-господарські підприємства	Переробні підприємства	Агропромислові підприємства
З мінімально припустимими значеннями коефіцієнта автономії до 0,4	1	3	2
З мінімально припустимими значеннями коефіцієнта автономії від 0,4 до 0,6	3	8	5
З мінімально припустимими значеннями коефіцієнта автономії більшими 0,6	10	7	3

Джерело: розраховано автором.

Якщо ж хоча б одна з цих умов не виконуватиметься, то, зафіксувавши максимально можливе зниження величини оборотних активів підприємства завдяки пришвидшенню їх оборотності, слід перейти до наступного етапу дій, тобто до оцінювання можливостей заміщення короткострокових позик, узятих підприємством, довгостроковими.

Отже, можливо здійснити якісну градацію рівня фінансової стійкості підприємств залежно від того, яким засобом у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення цього рівня (табл. 2).

З метою апробації розроблених методологічних засад діагностування фінансової стійкості суб'єктів господарювання було утворено вибірку з 42 підприємств агропромислового комплексу економіки, що розташовані у західному регіоні України.

На засадах аналізування господарської діяльності досліджуваних підприємств для кожного з них були встановлені мінімально припустимі значення коефіцієнтів покриття та автономії, за яких досягається належний рівень фінансової стійкості цих підприємств (табл. 3 та 4).

Як впливає з даних, представлених у таблицях 3 та 4, розподіл досліджуваних підприємств за мінімально припустимими значеннями коефіцієнтів фінансової стійкості відрізняється залежно від виду економічної діяльності. При цьому у сільськогосподарських підприємств рівень цих значень у середньому є більш високим, ніж у інших суб'єктів господарювання, насамперед, у агропромислових підприємств. Це пояснюється тим, що останнім у середньому є притаманним більш низький ступінь фінансового ризику.

На подальшому етапі дослідження було встановлено засоби, якими у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення рівня фінансової стійкості досліджуваних підприємств (табл. 5).

Як впливає з даних, наведених у таблиці 5, найбільша кількість досліджуваних підприємств агропромислового комплексу може забезпечити належний рівень своєї фінансової стійкості за рахунок пришвидшення обороту їх обігових коштів з одночасним скороченням позичкового капіталу. Відповідно, згідно з наведеною у таблиці 2 градацією, наявний рівень фінансової стійкості таких підприємств є недостатнім. При цьому серед досліджуваних сільськогосподарських та переробних підприємств є по два підприємства з кризовим рівнем фінансової стійкості, оскільки жоден

Таблиця 5. Кількість досліджуваних підприємств агропромислового комплексу, розподілена за засобами, якими у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення рівня фінансової стійкості цих підприємств

Засоби, якими у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення рівня фінансової стійкості підприємств	Сільсько-господарські підприємства	Переробні підприємства	Агропромислові підприємства
Реалізація засобів не потрібна	1	2	2
Продаж зайвого майна підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу	0	1	1
Пришвидшення обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу	5	8	5
Заміщення короткострокових позик підприємства довгостроковими	2	2	0
Заміщення позичкового капіталу підприємства його власним капіталом	4	3	2
Жоден засіб не забезпечує досягнення високого рівня фінансової стійкості підприємства	2	2	0

Джерело: розраховано автором.

розглядуваний засіб не забезпечує досягнення високого значення рівня фінансової стійкості цих суб'єктів господарювання.

ВИСНОВКИ

1. Діагностування фінансової стійкості підприємства можливо трактувати як процес його віднесення до певного класу підприємств залежно від значень показника (показників), що характеризує рівень цієї стійкості. При цьому таке віднесення повинно одночасно передбачати визначення причин, які обумовлюють наявний рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання, та встановлення напрямів та заходів стосовно покращення цієї стійкості, якщо її рівень не є достатньо високим.

2. Доцільним є таке розташування заходів із підвищення фінансової стійкості підприємств у порядку зростання складності їх проведення: продаж зайвого майна підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу; пришвидшення обороту обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позичкового капіталу; заміщення короткострокових позик довгостроковими; заміщення позичкового капіталу підприємства його власним капіталом. При цьому процес розроблення заходів з підвищення рівня фінансової стійкості підприємства може відбуватися у тій же самій по-

слідовності. Також доцільно здійснити якісну градацію рівня фінансової стійкості підприємств залежно від того, яким засобом у кінцевому рахунку можна забезпечити високе значення цього рівня.

3. Розподіл досліджуваних підприємств агропромислового комплексу України за мінімально припустимими значеннями коефіцієнтів фінансової стійкості відрізняється залежно від виду економічної діяльності. У сільськогосподарських підприємств рівень цих значень у середньому є більш високим, ніж у інших суб'єктів господарювання, насамперед, у агропромислових підприємств. Це пояснюється тим, що останнім у середньому є притаманним більш низький ступінь фінансового ризику. При цьому найбільша кількість досліджуваних підприємств агропромислового комплексу може забезпечити належний рівень своєї фінансової стійкості за рахунок пришвидшення обороту їх обігових коштів з одночасним скороченням позичкового ка-

піталу.

4. Подальші дослідження потребують побудови формалізованих моделей визначення раціональних значень основних складників активів та капіталу підприємств у процесі розроблення програми підвищення рівня їх фінансової стійкості.

Література:

1. Башнянин Г.І., Лінтур І.В. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 2. С. 98—101.
2. Бержанір І.А. Діагностика фінансової стійкості підприємств України. Інноваційна економіка. 2013. № 10. С. 34—39.
3. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2014. Вип. 42. С. 191—196.
4. Гудзь Т.П. Діагностика статичної та динамічної фінансової рівноваги підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2017. № 1 (62). С. 180—186.
5. Жукевич С.М. Діагностика фінансово-економічної стійкості суб'єкта господарювання: концептуальний підхід. Інноваційна економіка. 2016. № 5—6 (63). С. 206—211.

6. Іонін ЄЄ. Індикатори фінансової стійкості підприємства як інструмент ранньої діагностики банкрутства. *Фінанси, облік, банки: збірник наукових праць*. 2016. № 1 (21). С. 11—20.

7. Копчак Ю.С. Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства. *Вісник СумДУ*. 2004. № 9 (68). С. 23—34.

8. Павленко О.П., Семиліт І.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування. *Молодий вчений*. 2016. № 7 (34). С. 113—116.

9. Проволоцька О.М., Воронкова А.В. Сучасні тенденції фінансової стійкості вітчизняних промислових підприємств. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економіка, управління та адміністрування*. 2018. № 1 (83). С. 129—133.

10. П'ятницька Г.Т., Найдюк В.С. Фінансова стійкість як базис для визначення стратегічного вектору інноваційного розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 4. С. 7—16.

11. Чепка В.В., Матяш О.К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649—655.

12. Янковий О.Г., Кошельок Г.В. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. № 2—3 (63—64). С. 69—78.

13. Emelyanov A., Kurylo O., Vysotskij A. Structuring expenses of industrial enterprises in the evaluation process of its production and sales potential. *Ekontechmod. An international quarterly journal*. 2013. № 4. P. 11—17.

14. Yemelyanov O., Petrushka T., Symak A., Trevoho O., Turylo A., Kurylo O., Danchak L., Symak D., Lesyk L. Microcredits for Sustainable Development of Small Ukrainian Enterprises: Efficiency, Accessibility, and Government Contribution [Online]. *Sustainability*. 2020. Vol. 12 (15). Available at: <https://doi.org/10.3390/su12156184> (Accessed 29 Sept 2020).

References:

1. Bashnianyn, H. I. and Lintur, I. V. (2016), "Financial stability of business entities and ways to improve it", *Ekonomichnyj visnyk Zaporiz'koi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, vol. 2, pp. 98—101.

2. Berzhanir, I. A. (2013), "Diagnosis of financial stability of Ukrainian enterprises", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 10, pp. 34—39.

3. Napak, N. M. and Kapshtan, S. A. (2014), "Features of determining the financial stability of

enterprises", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Serija: Ekonomika*, vol. 42, pp. 191—196.

4. Hudz', T. P. (2017), "Diagnosis of static and dynamic financial equilibrium of the enterprise", *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, vol. 1 (62), pp. 180—186.

5. Zhukevych, S. M. (2016), "Diagnosis of financial and economic stability of the business entity: a conceptual approach", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 5—6 (63), pp. 206—211.

6. Ionin, Ye. Ye. (2016), "Indicators of financial stability of the enterprise as a tool for early diagnosis of bankruptcy", *Finansy, oblik, banky: zbirnyk naukovykh prats'*, vol. 1 (21), pp. 11—20.

7. Kopchak, Yu. S. (2004), "Problems of diagnostics of a financial condition and stability of functioning of the enterprise", *Visnyk SumDU*, vol. 9 (68), pp. 23—34.

8. Pavlenko, O. P. and Semylyt, I. V. (2016), "Economic essence of financial stability of enterprises: factors of influence, estimation and sources of financing", *Molodyj vchenyj*, vol. 7(34), pp. 113—116.

9. Provolots'ka, O. M. and Voronkova, A. V. (2018), "Current trends in the financial stability of domestic industrial enterprises", *Visnyk Zhytomyr's'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Serija: ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 1(83), pp. 129—133.

10. P'iatnyts'ka, H. T. and Najdiuk, V. S. (2018), "Financial stability as a basis for determining the strategic vector of innovative development of the enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 4, pp. 7—16.

11. Chepka, V. V. and Matiash, O. K. (2017), "Financial stability of the enterprise: the essence and factors of influence", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 12, pp. 649—655.

12. Yankovyj, O. H. and Koshel'ok, H. V. (2017), "Diagnosis of financial and economic stability of the enterprise on the basis of cash flows", *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, vol. 2—3 (63—64), pp. 69—78.

13. Emelyanov, A. Kurylo, O. and Vysotskij, A. (2013), "Structuring expenses of industrial enterprises in the evaluation process of its production and sales potential", *Ekontechmod, An international quarterly journal*, vol. 4, pp. 11—17.

14. Yemelyanov, O. Petrushka, T. Symak, A. Trevoho, O. Turylo, A. Kurylo, O. Danchak, L. Symak, D. and Lesyk, L. (2020), "Microcredits for Sustainable Development of Small Ukrainian Enterprises: Efficiency, Accessibility, and Government Contribution", [Online], *Sustainability*, vol. 12 (15), available at: <https://doi.org/10.3390/su12156184> (Accessed 29 Sept 2020).

Стаття надійшла до редакції 28.10.2020 р.